

Fremsat den 6. oktober 2010 af justitsministeren (Lars Barfoed)

Forslag

til

Lov om ændring af lov for Færøerne om rettens pleje

(Legemsindgreb, advokatvirksomhed)

§ 1

I lov for Færøerne om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 148 af 9. marts 2004, som ændret ved lov nr. 529 af 6. juni 2007 og § 1 i lov nr. 505 af 12. juni 2009, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 130 indsættes i *kapitel 12*:

»§ 130 a. Advokater beskikket af justitsministeren kan udøve advokatvirksomhed på Færøerne i samme omfang som advokater beskikket af de færøske myndigheder.«

2. § 199, stk. 3, ophæves.

3. § 758, stk. 1, affattes således:

»Anholdelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Politiet kan under iagttagelse af § 781 f foretage besigtigelse og undersøgelse af den anholdtes legeme og tøj med henblik på at fratage vedkommende genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre. Politiet kan tage sådanne effekter samt penge, der findes hos den anholdte, i bevaring. Under anholdelsen er den pågældende i øvrigt ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end anholdelsens øjemed og ordenshensyn nødvendiggør.«

4. Efter § 781 indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 71a

Legemsindgreb

§ 781 a. Som led i efterforskningen kan der efter reglerne i dette kapitel foretages legemsindgreb mod sigtede og andre ved

1) besigtigelse af legemets ydre, optagelse af fotografier, aftryk og lignende af legemets ydre samt visitation af det tøj, som den pågældende er iført (legemsbesigtigelse), og

2) nærmere undersøgelse af legemet, herunder af dets hulrum, udtagelse af spyt- eller blodprøver eller andre tilsvarende prøver, røntgenundersøgelse og lignende (legemsundersøgelse).

Stk. 2. Legemsindgreb mod anholdte personer kan tillige foretages efter § 758, stk. 1.

§ 781 b. Legemsbesigtigelse af en sigtet må kun foretages, såfremt

1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
2) indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Stk. 2. Legemsundersøgelse af en sigtet må kun foretages, såfremt

1) der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller i en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, eller § 249, 1. led, og
2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

§ 781 c. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 781 b, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, kan optagelse af fingeraftryk og personfotografi samt udtagelse af blodprøve med henblik på senere identifikation endvidere foretages, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller for en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2.

Stk. 2. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 781 b, stk. 2, nr. 1, kan udtagelse af spyt- eller blodprøver foretages, såfremt der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, i hvis gerningsindhold indtagelse af spiritus eller euforiserende stoffer er et led.

§ 781 d. Afgørelse om legemsbesigtigelse af en sigtet og legemsundersøgelse af en sigtet i form af nærmere undersø-

gelse af legemets ydre, sikring af prøver herfra og udtagelse af sput- eller blodprøver træffes af politiet.

Stk. 2. Afgørelse om andre legemsundersøgelser af en sigtet træffes af retten ved kendelse, jf. dog stk. 5. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 3. Såfremt indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om at foretage indgrebet. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes. Dette gælder dog ikke, såfremt der efter indgrebet meddeles skriftligt samtykke hertil.

Stk. 4. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 2 eller stk. 3, 2. pkt., skal der være givet den, mod hvem indgrebet retter sig, adgang til at udtale sig. Offentlig forsvarer beskikkes, når sigtede begærer det. Sigtede skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

Stk. 5. Såfremt den sigtede meddeler skriftligt samtykke til, at indgrebet foretages, kan beslutning om de former for legemsundersøgelse, der er nævnt i stk. 2, også træffes af politiet. Er der beskikket en forsvarer for sigtede, kræves tillige samtykke fra forsvareren.

§ 781 e. Legemsindgreb over for en person, der ikke er sigtet, er ikke omfattet af reglerne i dette kapitel, såfremt den pågældende meddeler samtykke til indgrebet. Samtykket skal så vidt muligt være skriftligt. I øvrigt må legemsindgreb over for en person, der ikke er sigtet, kun foretages efter reglerne i stk. 2 og 4.

Stk. 2. Legemsbesigtigelse, der ikke kræver afklædning, herunder optagelse af fotografier, aftryk og lignende af legemet og visitation af tøj, kan foretages over for en person, der ikke er sigtet, såfremt

- 1) efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Stk. 3. Afgørelse om legemsbesigtigelse efter stk. 2 træffes af retten ved kendelse. Bestemmelserne i § 781 d, stk. 2, 2. og 3. pkt., samt stk. 3 og stk. 4, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse. I stedet for direkte gennemtvungelse kan de i § 178 nævnte tvangsmidler anvendes til gennemførelse af legemsbesigtigelsen.

Stk. 4. Under efterforskning på gerningsstedet i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af en alvorlig voldsforbrydelse eller fremsættelse af trussel herom samt i andre efterforskningssituationer, hvor der er begrundet mistanke om, at nogen tilstedeværende på sin person skjuler våben, kan politiet foretage visitation af tøjet hos alle personer, der træffes på stedet, med henblik på at finde våben.

§ 781 f. Legemsindgreb må ikke foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 2. Legemsindgreb skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Det skal herved bl.a. så vidt muligt iagttages, at et indgreb, der ellers kan føles krænkende for blufærdigheden, kun foretages af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale. Kræver et sådant indgreb afklædning, må det så vidt muligt kun overværes af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale.

Stk. 3. Legemsundersøgelse, jf. § 781 a, stk. 1, nr. 2, må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den undersøgte persons tilstand er lægeligt forsvarlig. Sputprøve i medfør af § 781 c, stk. 1, kan udtages uden medvirken af en læge.

§ 781 g. Politiet må ikke opbevare personfotografier med henblik på senere identifikation af personer, der ikke har været sigtet, eller som er frifundet, eller mod hvem påtale er opgivet.

Stk. 2. Politiet må ikke opbevare andet materiale og andre oplysninger, der er tilvejebragt ved legemsindgreb, og som vedrører personer, der ikke har været sigtet.

Stk. 3. Oplysninger og materiale, der er tilvejebragt ved indgreb, som retten nægter at godkende i medfør af § 781 d, stk. 3, 2. pkt., eller som retten i medfør af § 746, stk. 1, finder uhjemlede, skal straks tilintetgøres.

5. I § 794 ændres »andre rum, gemmer eller person« til: »andre rum og gemmer«.

6. § 795, stk. 2, ophæves.

7. I § 797, stk 2, nr. 2, ændres »§ 795, stk. 1, nr. 2, litra a og b« til: »§ 795, nr. 2, litra a og b«.

8. § 797, stk. 4, ophæves.

9. § 800, stk. 5, ophæves.

10. I § 878, stk. 2, ændres »§ 877, nr. 2 og 3,« til: »§ 877, stk. 2, nr. 2 og 3,«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2011, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lov for Færøerne om rettens pleje § 130 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, træder i kraft efter justitsministerens nærmere bestemmelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1 Gældende ret
 - 2.2 Afgrænsning af legemsindgreb
 - 2.3 Legemsindgreb mod sigtede
 - 2.3.1 Kriminalitetskrav
 - 2.3.2. Mistankekrav
 - 2.3.3. Indikationskrav
 - 2.3.4. Kompetencekrav
 - 2.3.5. Betydningen af samtykke
 - 2.4. Legemsindgreb mod ikke-sigtede
 - 2.4.1. Tvangsindgreb
 - 2.4.2. Kriminalitets- og indikationskrav
 - 2.4.3. Kompetencekrav
 - 2.4.4. Betydningen af samtykke
 - 2.5. Lægelig medvirken
 - 2.6. Destruktion af fingeraftryk, personfotografier og andet materiale
3. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Forslagets administrative konsekvenser for borgerne
6. Forslagets miljømæssige konsekvenser
7. Forslagets EU-retlige konsekvenser
8. Sammenfattende skema
9. Hørte myndigheder og organisationer

1. Indledning

Med dette lovforslag indføres en samlet og systematiseret regulering i et nyt kapitel i lov for Færøerne om rettens pleje af den type efterforskningsmidler i straffesager, der rettes mod det menneskelige legeme, og som har karakter af straffeprocessuelle tvangsindgreb (legemsindgreb).

Denne del af lovforslaget indebærer bl.a., at lov om Det Centrale Dna-profil-register efterfølgende vil kunne sættes i kraft for Færøerne i overensstemmelse med de færøske myndigheders ønske herom.

De foreslåede regler skal således afløse de spredte og sparsomme bestemmelser i lov for Færøerne om rettens pleje om legemsindgreb og danne det retlige grundlag for indsamlingen af de oplysninger, der skal registreres i Det Centrale Dna-profil-register.

Bestemmelserne i det foreslåede nye kapitel 71 a i lov for Færøerne om rettens pleje svarer fuldt ud til de nugældende bestemmelser i kapitel 72 i den danske retsplejelov.

Reglerne vedrørende legemsindgreb i kapitel 72 i den danske retsplejelov blev indført ved lov nr. 322 af 24. maj 1989 om ændring af retsplejeloven (Legemsindgreb), der byggede på strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1104/1987 om legemsindgreb under efterforskning (herefter benævnt betænkningen). Lovforslaget til lov nr. 322 svarede i alt væsentligt til det lovudkast, som et enigt Strafferetsplejeudvalg havde udarbejdet i betænkningen. Der er siden foretaget mindre ændringer af reglerne ved lov nr. 369 af 24. maj 2005 om ændring af lov om oprettelse af et centralt dna-profilregister og retsplejeloven (Udvidelse af dna-profil-registerets persondel, indikationskrav ved legemsundersøgelse m.v.) samt lov nr. 527 af 6. juni 2007 om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og retsplejeloven (Kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsel m.v.).

Med lovforslaget indsættes der endvidere en bestemmelse i kapitel 12 i lov for Færøerne om rettens pleje med henblik på at sikre, at advokater beskikket af justitsministeren kan udøve advokatvirksomhed på Færøerne i samme omfang som advokater beskikket af de

færøske myndigheder. Denne bestemmelse skal ses i lyset af, at de færøske myndigheder ønsker at overtage sagsområdet advokatvirksomhed.

Lovforslaget er forelagt de færøske myndigheder til udtalelse.

Lovforslaget er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 183 fra folketingssamlingen 2009-2010.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

I dag findes der ikke i lov for Færøerne om rettens pleje en samlet og udtømmende regulering af straffeprocessuelle tvangsindgreb, der rettes mod det menneskelige legeme. Derimod findes der spredte bestemmelser, som bl.a. vedrører legemsindgreb (navnlig kapitel 71 om besigtigelse og kapitel 73 om ransagning), ligesom der findes regler om særlige forhold i forbindelse med legemsindgreb i § 199, stk. 3, hvorefter undersøgelse af en kvinde i en straffesag bør ske ved en anden kvinde, og i § 758, stk. 1, om undersøgelse af anholdte.

Reguleringen af straffeprocessuelle tvangsindgreb i lov for Færøerne om rettens pleje svarer til reguleringen i den danske retsplejelov forud for lov nr. 322 af 24. maj 1989 om ændring af retsplejeloven (Legemsindgreb). Der henvises til side 15-33 i betænkningen for en nærmere gennemgang heraf.

2.2. Afgrænsning af legemsindgreb

Ved legemsindgreb forstås de straffeprocessuelle tvangsindgreb, hvorved der tilvejebringes og fastholdes oplysninger om et levende menneskeligt legeme eller dele heraf eller oplysninger om, hvorvidt genstande er anbragt på legemet eller i legemets hulrum. På side 38-39 i betænkningen er der opstillet følgende oversigt over indgreb, der må karakteriseres som legemsindgreb:

- 1) Besigtigelse, der kræver en vis medvirken, f.eks. vejning, måling og besigtigelse af håndflader.
- 2) Besigtigelse, der ikke kræver egentlig afklædning, men f.eks. op-knapning af en skjorte for at se kradsemærker på halsen og opsmøgning af et ærme for at se tatoveringer m.v.
- 3) Optagelse af fingeraftryk.
- 4) Besigtigelse, der kræver afklædning.
- 5) Ydre undersøgelse, der består i en beføling af legemets overflade, f.eks. for at finde kapsler skjult under huden.
- 6) Sikring af prøver fra legemets ydre, f.eks. negleskrab eller hår.
- 7) Udtagelse af blodprøver.
- 8) Ultralyd- og røntgenundersøgelser.

- 9) Undersøgelse af legemets hulrum: Mundhule, anus og vagina.
- 10) Indgivelse af medicin (afføringsmidler og lignende).
- 11) Udtagelse af prøver fra det indre legeme, f.eks. vævsprøver.
- 12) Andre undersøgelser af legemets indre, f.eks. rektoskopi, gynækologisk undersøgelse og egentlige operationer.

I betænkningen anføres, at oversigten ikke er udtømmende, og at der ikke med de anførte eksempler er tilsigtet nogen udvidelse af adgangen til at foretage legemsindgreb. Dette udelukker dog ikke, at der som følge af den tekniske udvikling og udviklingen inden for lægevidenskaben i fremtiden kan blive behov og praktisk mulighed for indgreb, der ikke kendes i dag.

I oversigten er indgrebene opstillet således, at de indgreb, der typisk vil blive følt som mindst byrdefulde, er anført først, mens de sidstnævnte er de mest intense.

Endvidere foretages i betænkningen en inddeling af indgrebene efter deres intensitet i to kategorier, der betegnes henholdsvis legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse. Denne todeling af indgrebene danner udgangspunkt for opstillingen af de forskellige betingelser i lovforslaget, således at der som hovedregel stilles strengere krav til foretagelsen af legemsundersøgelser end til legemsbesigtigelser.

Legemsbesigtigelser - de mindst byrdefulde indgreb - er angivet som pkt. 1-4 i oversigten. Legemsbesigtigelse omfatter således alene de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelsesøjemed. Fingeraftryk er medtaget i kategorien legemsbesigtigelse, idet dette indgreb alene består i, at en person anbringer sine fingre på en stempelpude og derefter på et aftrykark.

I øvrigt foreslås visitation af det tøj, som en person er iført, samt politiets optagelse af personfotografier til politiets fotosamling (fototeket) med henblik på senere identifikation sidestillet med legemsbesigtigelse. Disse to former for tvangsindgreb er ikke medtaget i oversigten, da de ikke er omfattet af den ovennævnte teoretiske definition af legemsindgreb.

Legemsundersøgelser omfatter de indgreb, der er angivet i oversigten pkt. 5-12, og hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen, f.eks. for at finde genstande under huden eller i legemets hulrum, eller hvor der udtages prøver fra legemets ydre eller indre. Lovforslagets beskrivelse af de to kategorier af legemsindgreb findes i forslaget til § 781 a.

2.3. Legemsindgreb mod sigtede

Betingelserne for at kunne foretage legemsindgreb mod sigtede foreslås fastlagt i krav til den påsigtede lovovertrædelse (kriminalitetskrav), krav til mistankens styrke (mistankekrav), krav til indgrebets betydning for efterforskningen (indikationskrav) og regler om, hvilken myndighed der kan træffe afgørelse om indgrebet (kompetencekrav).

2.3.1. Kriminalitetskrav

Kriminalitetskravets nærmere udformning foreslås knyttet til sondringen mellem legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse.

Det foreslås, at legemsbesigtigelse på grund af disse indgrebs ringe intensitet skal kunne foretages, blot der er tale om efterforskning af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale (forslaget til § 781 b, stk. 1, nr. 1). Samme krav stilles ved anholdelse.

Ved legemsundersøgelse foreslås der krav om, at sigtelsen skal angå en lovovertrædelse, hvor strafferammen er fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover (svarende til kravet i forbindelse med varetægtsfængsling), en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, om uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner eller lignende kommunikationsudstyr i arresthuse eller fængsler, hvor strafferammen er bøde eller fængsel indtil 6 måneder, eller en overtrædelse af straffelovens § 249, stk. 1, om uagtsomt at forvolde betydelig legemsskade, hvor strafferammen er bøde eller fængsel (forslaget til § 781 b, stk. 2, nr. 1).

Baggrunden for at anse kriminalitetskravet for opfyldt ved overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, er hensynet til en effektiv håndhævelse af kriminaliseringen af at besidde mobiltelefoner i fængsler mv., således at der kan foretages legemsundersøgelser af indsatte, besøgende mv., der er mistænkt for (forsøg på) uretmæssig besiddelse eller medtagelse af kommunikationsudstyr. Der henvises nærmere herom til pkt. 3.4.7 i lovforslag nr. 201 af 28. marts 2007 om ændring af lov om euforiserende stoffer, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf og retsplejeloven (Højere bøder i narkosager og kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler mv.).

Om baggrunden for at anse kriminalitetskravet for opfyldt ved overtrædelse af straffelovens § 249, stk. 1, henvises til pkt. 3.a i bemærkningerne til lovforslag nr. L 81 af 3. november 1988.

Der foreslås dog et udvidet kriminalitetskrav ved udtagelse af sput- og blodprøver fra personer med henblik på senere identifikation, således at der også vil kunne udtages sput- og blodprøver fra personer, der med rimelig grund er mistænkt for en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografisk

materiale (forslaget til 781 c, stk. 1). Begrundelsen herfor er den særlige integritetskrænkelse, der er forbundet med sædelighedsforbrydelser, herunder børnepornografi. Der henvises nærmere herom til pkt. 4.1.2 i bemærkningerne til lovforslag nr. L 14 af 23. februar 2005 om oprettelse af et centralt dna-profilregister og retsplejeloven (Udvidelse af dna-profil-registerets persondel, indikationskrav ved legemsundersøgelse m.v.).

I øvrigt foreslås specielt for så vidt angår blodprøver en generel fravigelse af strafferammekravet ved lovovertrædelser, i hvis gerningsindhold indtagelse af spiritus eller euforiserende stoffer er et led (forslaget til § 781 c, stk. 2).

2.3.2. Mistankekrav

Det foreslås, at der ved legemsbesigtigelse stilles krav om, at den pågældende »med rimelig grund er mistænkt« svarende til kravet ved anholdelse (forslaget til § 781 b, stk. 1, nr. 1).

For så vidt angår legemsundersøgelse foreslås det, at der stilles krav om »begrundet mistanke« på samme måde som ved varetægtsfængsling (forslaget til § 781 b, stk. 2, nr. 1).

Det foreslås dog, at mistankekravet ved udtagelse af sput- og blodprøver lempes således, at der med henblik på senere identifikation, kan udtages sput- og blodprøver fra personer, der med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller for en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografisk materiale (forslaget til 781 c, stk. 1).

Med den foreslåede lempelse bliver mistankekravet ved udtagelse af sput- og blodprøver, herunder med henblik på dna-analyse, det samme som ved fingeraftryk. Sammenholdt med den påtænkte ikraftsættelse af lov om Det Centrale Dna-profil-register på Færøerne, jf. indledningen til dette lovforslag, vil dette betyde, at dna-spor vil kunne anvendes som et effektivt efterforskningsmiddel på linje med fingeraftryk. Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at udtagelse af sput- og blodprøver må anses for indgreb af tilsvarende svag intensitet som fingeraftryk. Der henvises nærmere herom til pkt. 4.1.3 i bemærkningerne til lovforslag nr. L 14 af 23. februar 2005 om ændring af lov om oprettelse af et centralt dna-profilregister og retsplejeloven (Udvidelse af dna-profil-registerets persondel, indikationskrav ved legemsundersøgelse m.v.).

2.3.3. Indikationskrav

Det foreslås, at kravet til indikation (indgrebets betydning for efterforskningen) udformes således, at indgreb

i form af legemsbesigtigelse kan foretages, såfremt det må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, jf. forslaget til § 781 b, stk. 1, nr. 2.

Legemsundersøgelse må efter forslaget til § 781 b, stk. 2, nr. 2, derimod alene foretages, hvis indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen. Kravet indebærer, at legemsundersøgelse kun må anvendes i tilfælde, hvor andre efterforskningskridt ikke kan benyttes eller vil være uforholdsmæssigt besværlige.

Det foreslås dog, at indikationskravet ved optagelse af fingeraftryk og personfotografi samt udtagelse af spyt- og blodprøver lempes således, at der med henblik på senere identifikation kan udtages spyt- og blodprøver fra personer, der med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller for en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografisk materiale, jf. forslaget til § 781 c, stk. 1.

Der bemærkes, at den foreslåede bestemmelse i § 781 c, stk. 1, kombinerer fravigelsen af indikationskravet med en skærpelse af kriminalitetskravet med henblik på at sikre, at registre over personfotografier og fingeraftryk og dna-profilregisteret kun indeholder oplysninger om personer, der har gjort sig skyldige i lovovertrædelser af en sådan grovhed, at det er rimeligt, at oplysningerne findes i registrene.

Om den nærmere baggrund for at lade fravigelsen af indikationskravet omfatte legemsundersøgelser i form af spyt- og blodprøver henvises i øvrigt til pkt. 4.1.4 i bemærkningerne til lovforslag nr. L 14 af 23. februar 2005 om ændring af lov om oprettelse af et centralt dna-profilregister og retsplejeloven (Udvidelse af dna-profilregisterets persondel, indikationskrav ved legemsundersøgelse m.v.).

2.3.4. *Kompetencekrav*

Strafferetsplejeudvalget giver i betænkningen udtryk for, at det må anses for ubetænkeligt at henlægge kompetencen til politiet ved alle former for legemsbesigtigelse. Udvalget lægger i den forbindelse vægt på, at disse indgreb er af så ringe intensitet, at forudgående retskendelse ikke er nødvendig, og at der bør være adgang for politiet til umiddelbart at foretage dem over for en person, der sigtes for en lovovertrædelse.

Forslaget indebærer, at beslutning om optagelse af fingeraftryk med henblik på senere identifikation kan træffes af politiet. Udvalget fandt dette forsvarligt og i øvrigt hensigtsmæssigt. Der henvises i den forbindelse til, at en sigtet, som drager lovligheden af politiets afgørelse i tvivl, vil kunne indbringe spørgsmålet for retten i medfør

af den almindelige adgang hertil i § 746, stk. 1, i lov for Færøerne om rettens pleje, og at destruktionsreglen som nævnt nedenfor under pkt. 2.5 foreslås udformet således, at oplysningerne straks skal tilintetgøres, hvis retten finder optagelsen uhjemlet.

Også for så vidt angår de mildeste former for legemsundersøgelser som nævnt i oversigtens pkt. 5-7, jf. ovenfor under pkt. 2.2, samt for udtagelse af spytprøver foreslås det, at disse skal kunne besluttes af politiet. Der lægges herved vægt på, at disse indgreb, som, bortset fra udtagelse af spytprøve, kun må foretages af en læge (forslaget til § 781 f, stk. 3), alene medfører ringe ulempe eller ulejlighed for sigtede. Straffelovsudvalget tillagde det i betænkningen betydning, at kompetencen til at træffe afgørelse om udtagelse af blodprøve (oversigtens pkt. 7) i de praktisk vigtigste tilfælde – sigtelse for spirituskørsel – i medfør af den danske færdselslov allerede lå hos politiet, uden at det havde givet anledning til kritik.

De øvrige, mere indgribende former for legemsundersøgelser (pkt. 8-12 i oversigten) bør efter Justitsministeriets opfattelse alene kunne foretages efter rettens kendelse. I tilfælde, hvor indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes (såkaldt *periculum in mora*), kan politiet dog træffe beslutning om indgrebet. I så fald skal politiet imidlertid snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes.

Som det fremgår, indebærer forslaget, at sondringen mellem legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse brydes ved spørgsmålet om kompetencen til at træffe afgørelse om indgrebene.

Der henvises til forslaget til § 781 d, stk. 1-3. Derudover foreslås, at den, indgrebet retter sig imod, skal have lejlighed til at udtale sig, inden retten træffer afgørelse i sagen (forslaget til § 781 d, stk. 4). Det samme gælder for en eventuel forsvarer (lov for Færøerne om rettens pleje § 748, stk. 2 og 3).

2.3.5. *Betydningen af samtykke*

Et samtykke fra sigtede bør medføre, at kompetencen til at træffe beslutning om et legemsindgreb i alle tilfælde ligger hos politiet. Det vil således ved de legemsundersøgelser, som ellers kræver retskendelse (oversigtens pkt. 8-12, jf. ovenfor under pkt. 2.2), være unødvendigt at indhente retskendelse - såvel forudgående som efterfølgende - hvis der foreligger samtykke.

Derimod bør et samtykke ikke give politiet adgang til at gennemføre et legemsindgreb mod en sigtet i tilfælde, hvor de materielle betingelser for indgrebet (kriminalitetskrav, mistankekrav, indikationskrav) ikke er til

stede. Der lægges herved vægt på, at et samtykke fra en sigtet formentlig ofte gives ud fra den forudsætning, at hvis samtykke nægtes, vil indgrebet blive foretaget alligevel - og som et måske mere ubehageligt tvangsindgreb. Man kan således rejse spørgsmålet, i hvilket omfang samtykke fra en sigtet i virkeligheden er afgivet frivilligt. Det ville derfor være uheldigt, hvis der på samtykkegrundlag kunne gennemføres indgreb mod en sigtet i tilfælde, hvor indgrebet ikke kunne gennemføres tvangsmæssigt, fordi de materielle betingelser ikke var opfyldt.

Under hensyn til lovforslagets udformning af de materielle betingelser vil politiet i øvrigt næppe have behov for på samtykkegrundlag at gennemføre indgreb mod en sigtet i tilfælde, hvor de materielle betingelser ikke er opfyldt.

Det foreslås, at samtykket skal være skriftligt. Der henvises i den forbindelse til, at skriftlighedskravet afskærer efterfølgende tvivl om, hvorvidt et samtykke er afgivet. Dette er også en fordel for politiet. Hertil kommer, at kravet om skriftlighed næppe vil volde politiet praktiske vanskeligheder, da det kun vil få betydning ved de mere indgribende legemsundersøgelser, hvor der i mangel af samtykke kræves forudgående eller efterfølgende retskendelse.

Det foreslås endvidere, at der tillige skal foreligge samtykke, der ikke behøver at være skriftligt, fra en eventuel beskikket forsvarer.

Der henvises til forslaget til § 781 d, stk. 5.

2.4. Legemsindgreb mod ikke-sigtede

2.4.1. Tvangsindgreb

Det foreslås, at adgangen til at pålægge en ikke-sigtet at underkaste sig et legemsindgreb begrænses til legemsbesigtigelse, der ikke kræver afklædning (oversigtens pkt. 1-3, jf. ovenfor under pkt. 2.2). De mere byrdefulde legemsindgreb bør ikke kunne pålægges en ikke-sigtet. Det bør eksempelvis ikke kunne pålægges et voldtægtsoffer at gennemgå en gynækologisk undersøgelse eller et andet voldsoffer at underkaste sig en indgående lægeundersøgelse til brug for straffesagen.

Justitsministeriet er opmærksom på, at dette i særlige tilfælde vil kunne påvirke muligheden for at gennemføre efterforskningen på sædvanlig vis med den risiko, der ligger heri for ikke at kunne opklare en forbrydelse. Det generelle hensyn til ofrets integritet vejer imidlertid tungere, når der er tale om alvorligere legemsindgreb.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør en person, der har været offer for en forbrydelse og dermed er fysisk og psykisk påvirket heraf, ikke bagefter af myndighe-

derne kunne underkastes et nyt tvangsmiddel i form af et intenst legemsindgreb.

Der henvises til forslaget til § 781 e, stk. 2.

2.4.2. Kriminalitets- og indikationskrav

Som betingelse for at kunne pålægge ikke-sigtede at underkaste sig legemsbesigtigelser foreslås det, at efterforskningen vedrører en forbrydelse af en vis grovhed udtrykt ved en strafferamme på mindst fængsel i 1 år og 6 måneder (forslaget til § 781 e, stk. 2). Det kræves endvidere, at indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen. Denne udformning af indikationskravet betyder en stramning i forhold til reglerne for sigtede, idet det svarer til kravet ved legemsundersøgelser af sigtede.

Det følger i øvrigt af indikationskravets formulering, at der ikke vil være mulighed for at optage fingeraftryk og personfotografier af ikke-sigtede i andet øjemed end til brug for efterforskningen i den konkrete sag. Der kan altså ikke optages fingeraftryk og personfotos af ikke-sigtede alene med henblik på opbevaring i registre og fototek. Det bemærkes endelig, at der ifølge sagens natur ikke skal være noget mistankekrav ved indgreb mod ikke-sigtede.

2.4.3. Kompetencekrav

I overensstemmelse med gældende ret foreslås det, at kompetencen til at træffe bestemmelse om legemsbesigtigelse hos en ikke-sigtet skal være hos retten. Denne kompetenceregulering foreslås dog som hidtil kombineret med en almindelig »periculum in mora«-regel, således at politiet kan træffe bestemmelse om at foretage indgrebet, såfremt øjemedet hermed ville forspildes ved at afvente retskendelse. I så fald skal politiet snarest muligt og inden 24 timer forelægge sagen for retten til godkendelse (forslaget til § 781 e, stk. 3).

2.4.4. Betydningen af samtykke

Ved legemsindgreb mod sigtede personer er det fundet betænkeligt at fravige de materielle betingelser (kriminalitets-, mistanke- og indikationskrav m.v.) for indgrebs foretagelse, selv om der foreligger samtykke. Et samtykke flytter alene kompetencen fra retten til politiet ved de mere byrdefulde former for legemsundersøgelse, hvor retskendelse kræves, jf. pkt. 2.3.5 ovenfor.

Sådanne betænkeligheder, herunder risikoen for at samtykket ikke i alle tilfælde i virkeligheden kan siges at være afgivet ganske frivilligt, findes ikke i samme grad at foreligge ved indgreb mod ikke-sigtede, mod hvem tilmed kun de mindre indgribende former for le-

gemsbesigtigelse efter lovforslaget skal kunne gennemføres tvangsmæssigt.

Det foreslås derfor at tillægge et samtykke fra ikke-sigtede den betydning, at ikke blot kompetencereglerne, men også de materielle betingelser kan fraviges. Herved bliver der mulighed for at foretage alle frivillige legemsundersøgelser af ofre for forbrydelser (forslaget til § 781 e, stk. 1).

Efter Justitsministeriets opfattelse er det unødigt restriktivt at stille krav om, at samtykket skal være skriftligt, såfremt ofret for en forbrydelse ikke fysisk eller psykisk (den pågældende er kvæstet, forstumlet m.v.) kan siges på normal vis at være i stand til at skrive under på en samtykkeerklæring. Justitsministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt - og forsvarligt - ikke ubetinget at kræve skriftlighed, men alene at stille krav om, at samtykket så vidt muligt skal være skriftligt. Almindelig taktfølelse, situationsfornemmelse m.v. af hensyn til ofret taler tillige for at undlade at stille krav om skriftligt samtykke i de nævnte typer af tilfælde.

Særlige forhold gør sig gældende, såfremt ofret for en forbrydelse er bevidstløs eller en person under 18 år. Der henvises herom til side 78-79 i betænkningen. Der vil efter reglerne i lagtingslov om forvaltning kunne gives oplysninger fra den lægelige undersøgelse af bevidstløse personer til brug for efterforskningen. Ved undersøgelse af børn kræves i almindelighed (skriftligt eller mundtligt) samtykke fra forældremyndighedens indehaver (f.eks. en af forældrene) og ved større børn (fra omkring 15-års alderen) tillige samtykke fra barnet selv. Tilsvarende gælder i øvrigt også ved legemsindgreb mod sigtede under 18 år, hvor det dog alene har betydning for kompetencen ved de mere intense legemsundersøgelser.

Efter lovforslaget stilles der ikke krav om samtykke fra en eventuel bistandsadvokat, der er beskikket efter reglerne i lov for Færøerne om rettens pleje kapitel 66 a om advokatbistand til den forurettede.

2.5. Lægelig medvirken

Den foreslåede bestemmelse i § 781 f, stk. 3, indebærer, at legemsundersøgelse kun må foretages under medvirken af en læge. I betænkningen anføres der herom på side 62, at Strafferetsplejeudvalget under hensyn til straffeprocessuelle legemsindgrebs karakter af tvangsmidler finder det nødvendigt at foreskrive lægelig medvirken i videre omfang, end hvad der følger af lægeloven. Ifølge udvalget bør der f.eks. medvirke læge ved undersøgelse af legemets hulrum (især mundhule, anus og vagina), idet sådan undersøgelse – i hvert fald hvis den gennemføres tvangsmæssigt – kan rumme en helbredsmæssig risiko.

Spytprøver foretages i dag ved at sikre spytskret fra munden med en vatpind. Som følge af udviklingen i metoderne til dna-analyse kræves således meget lidt materiale til at lave en dna-profil. Retsmedicinsk Institut har oplyst over for Justitsministeriet, at der ikke foreligger lægefaglige hensyn, der tilsiger medvirken af en læge ved udtagelse af spytprøver med en vatpind. Spytprøver er ikke omfattet af lægeloven.

På den baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at denne form for spytprøve må anses for et væsentligt mindre ubehageligt og intensivt indgreb end de andre former for undersøgelse af mundhulen, bemærkningerne i betænkningen må antages at have taget sigte på. Efter Justitsministeriets opfattelse tilhører en sådan spytprøve således en mindre indgribende kategori af legemsundersøgelse end undersøgelse og prøveudtagelse fra anus og vagina samt udtagelse af blodprøve.

Justitsministeriet finder det på den baggrund forsvarligt, at der i § 781 f, stk. 3, tilføjes en undtagelse til hovedreglen om lægelig medvirken ved legemsundersøgelser, således at politiet selv kan foretage spytprøver uden en læges medvirken.

Politiet findes ikke at burde kunne gennemtvinge spytprøve ved mekanisk tvang. I det tilfælde, at en sigtet person yder fysisk modstand mod prøvens foretagelse, forudsættes det, at politiet i stedet rekvirerer en læge med henblik på udtagelse af blodprøve, jf. herved den almindelige skånsomhedsgrundsætning i forslaget til 781 f, stk. 2.

2.6. Destruktion af fingeraftryk, personfotografier og andet materiale.

Det foreslås, at personfotografier (dvs. de fotografier, der optages med henblik på senere identifikation, og som indsættes i fototeket) ikke må opbevares af politiet efter afslutningen af sagen, såfremt den pågældende person ikke har været sigtet, bliver frifundet, eller påtale opgives. Billederne skal derfor destrueres.

Baggrunden herfor er, at der til disse fotografier er knyttet indlysende genkendelsesmuligheder for udenforstående. Hvis et fotografi af en ikke-sigtet person eller en person, der er frifundet, eller mod hvem påtale er opgivet, opbevares af politiet og eventuelt senere forevises udenforstående i forbindelse med andre sager, kan man få det indtryk, at den pågældende person tidligere er straffet.

Der henvises til forslaget til § 781 g, stk. 1.

Det foreslås i overensstemmelse med gældende praksis, at fingeraftryk fra ikke-sigtede skal destrueres efter afslutningen af den pågældende sag. Derimod bør politiet have adgang til at opbevare fingeraftryk, der lovligt

er optaget af sigtede personer, uanset at pågældende senere eventuelt frifindes, eller påtale opgives.

Selve optagelsen af fingeraftryk er et lidet intenst eller ubetydeligt indgreb både med hensyn til tid, smerte, ubehag m.v., og fingeraftryk er en entydig måde at identificere personer på og er derfor et meget effektivt middel i kriminalitetsbekæmpelsen. I modsætning til fotografier kan fingeraftryk således ikke føre til fejlidentifikationer f.eks. i forbindelse med efterforskning af andre sager. Fingeraftryk kan ikke genkendes af andre og er derfor ikke egnet til ved forevisning at skabe mistanke om, at en bestemt person har været indblandet i kriminalitet. Ingen behøver med andre ord frygte, at fingeraftryk kan misbruges.

Mangeårig erfaring fra utallige sager viser, at opbevaring af fingeraftryk er af afgørende betydning i senere sager. Dette gælder ikke mindst ved tyverier, men også ved alvorligere kriminalitet som f.eks. drab. Kun fingeraftryk af personer, der med rimelig grund har været mistænkt for en lovovertrædelse, kan opbevares. Den pågældende har derfor i den forstand selv givet anledning til opbevaringen. Efter den almindelige adgang til optagelse af fingeraftryk skal mistanken tilmed vedrøre en lovovertrædelse med en strafferamme på mindst 1 og 6 måneders års fængsel.

Lovligheden af optagelsen og dermed opbevaringen af fingeraftryk kan endvidere indbringes for retten, der hermed tager stilling til, om de nævnte betingelser er opfyldt. Finder retten indgrebet uhjemlet, skal de optagne fingeraftryk straks tilintetgøres af politiet uden begæring herom (forslaget til § 781 g, stk. 3).

Den afvejning, som skal foretages ved alle straffeprocessuelle indgreb, skal her foretages mellem på den ene side hensynet til de enkelte, der af den ene eller den anden grund ikke ønsker deres fingeraftryk opbevaret, og på den anden side hensynet til borgernes og samfundets retsbeskyttelse gennem anvendelse af et lidet intenst, men meget betydningsfuldt efterforskningsmiddel i forbindelse med kriminalitetsbekæmpelsen.

De anførte grunde taler efter Justitsministeriets opfattelse med afgørende vægt for, at denne afvejning må føre til, at der på dette område ikke foretages indskrænkninger i forhold til gældende ret af politiets muligheder for

at opklare forbrydelser ved at kunne opbevare fingeraftryk, der lovligt er optaget af sigtede personer (forslaget til § 781 g, stk. 2).

For så vidt angår andet materiale og andre oplysninger, der hidrører fra legemsindgreb, f.eks. blodprøver, vil dette heller ikke af udenforstående kunne identificeres eller anvendes uden særlig sagkundskab. Det foreslås derfor, at sådanne oplysninger i relation til opbevaring og destruktion sidestilles med fingeraftryk (ligeledes forslaget til § 781 g, stk. 2).

Det er som nævnt en forudsætning, at det materiale og de oplysninger, der opbevares, er indhentet på lovlig vis. I konsekvens heraf foreslås i § 781 g, stk. 3, indsat en regel om, at oplysninger og materiale, der er tilvejebragt i tilfælde, hvor politiet har antaget, at der forelå »periculum in mora«, men hvor retten efterfølgende nægter at godkende indgrebet, straks skal tilintetgøres af politiet, uden at der fremsættes begæring herom. Det samme skal gælde oplysninger og materiale, der hidrører fra indgreb, hvor politiet har kompetencen, men hvor retten efterfølgende i medfør af § 746, stk. 1, finder indgrebet uhjemlet.

3. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Forslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

4. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Forslagets administrative konsekvenser for borgerne.

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Forslagets miljømæssige konsekvenser.

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forslagets EU-retlige konsekvenser

Forslaget har ikke EU-retlige konsekvenser.

8. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget har ikke EU-retlige konsekvenser	

9. Hørte myndigheder og organisationer

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Færøernes Hjemmestyre, Sorenskriveren på Færøerne, Politimesteren på Færøerne, Domstolsstyrelsen, Østre Landsret, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Danske Advokater og Rigsadvokaten.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den foreslåede bestemmelse i § 130 a i lov for Færøerne om rettens pleje fastsætter, at advokater beskikket af justitsministeren kan udøve advokatvirksomhed på Færøerne i samme omfang som advokater beskikket af de færøske myndigheder.

Baggrunden for bestemmelsen er, at de færøske myndigheder ønsker at overtage sagsområdet advokatvirksomhed, sådan at advokater på Færøerne herefter vil skulle beskikkes af de færøske myndigheder.

Det fremgår imidlertid af fælleserklæring af 15. maj 2009 i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af sagsområdet advokatvirksomhed, at parterne er enige om efter overtagelsen at opretholde et tæt samarbejde på advokatområdet med henblik på at sikre, at færøske advokater kan udøve advokatvirksomhed i Danmark, og at danske advokater kan udøve advokatvirksomhed på Færøerne.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at advokater beskikket af justitsministeren kan udøve advokatvirksomhed på Færøerne. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for bestemmelsens ikrafttræden, jf. dette lovforslags § 2.

Det bemærkes, at der i den danske retsplejelov er indsat en bestemmelse i § 130 a, der giver hjemmel til at fastsætte regler om, at advokater beskikket af de færøske myndigheder kan udøve advokatvirksomhed i Danmark.

Til nr. 2

§ 199, stk. 3, har følgende ordlyd:

»Skal i en straffesag en kvinde synes på legeme, bør i alle tilfælde, hvor det til øjemedets opnåelse er tilstrækkeligt, kvinder dertil vælges, navnlig bør, hvor spørgsmålet foreligger om svangerskab eller barnefødsel, kvindelige læger eller jordemødre benyttes, for så vidt disse må antages at have tilstrækkelig indsigt til at afgive erklæring om spørgsmålet.«

Spørgsmålet om kønsfællesskab mellem den person (både mand og kvinde), der underkastes et legemsindgreb, og den eller de personer, der overværer eller foretager indgrebet, foreslås reguleret i forslaget til § 781 f, stk. 2.

§ 199, stk. 3, der både i sit ordvalg og indhold må anses for forældet, foreslås derfor ophævet.

Til nr. 3

Den gældende bestemmelse i lov for Færøerne om rettens pleje § 758, stk. 1, om politiets adgang til i forbindelse med en anholdelse at ransage den anholdtes person foreslås i princippet opretholdt, idet sådanne indgreb er nødvendige af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn.

Bestemmelsen er dog i lovforslaget omformuleret, således at den svarer til sprogbrugen i det foreslåede nye kapitel 71 a om legemsindgreb. Det foreslås samtidig, at det i bestemmelsen præciseres, at den ikke rækker længere, end hvad sikkerhedsmæssige og ordensmæssige hensyn nødvendiggør, og at bestemmelserne i lovforslagets § 781 f om forholdsmæssighed, om anvendelse af størst mulig skånsomhed, om kønsfællesskab mellem den undersøgende og den undersøgte person, og om i hvilke tilfælde en læge skal medvirke, også finder anvendelse på legemsindgreb i forbindelse med en anholdelse.

Det bemærkes i øvrigt, at der i tilslutning til den sikkerhedsmæssige undersøgelse af den anholdte person, der er hjemlet i § 758, stk. 1, kan foretages efterforskningsmæssige legemsindgreb over for den pågældende, såfremt betingelserne herfor i kapitel 71 a er opfyldt.

Om bestemmelsen henvises endvidere til Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1104/1987 om legemsindgreb under efterforskningen, side 45.

Til nr. 4 (Kapitel 71 a om legemsindgreb)

Til § 781 a

Stk. 1 indeholder en angivelse af de straffeprocessuelle tvangsindgreb, der er omfattet af kapitel 71 a.

Stk. 1, nr. 1, indeholder lovens definition af legemsbesigtigelser, mens legemsundersøgelser defineres i nr. 2.

Om denne afgrænsning af de to kategorier af legemsindgreb og af legemsindgreb i det hele taget henvises til pkt. 2.2 i de almindelige bemærkninger, der indeholder en oversigt over typetilfælde af legemsindgreb. Det må understreges, at oversigten ikke er udtømmende. Således vil fotos af skader og slagmærker på kroppen (jf. lovteksten) og optagelse af stemmeprøve f.eks. til sammenligning med båndoptagelser kunne foretages som legemsbesigtigelser, mens f.eks. afklipning af skæg med henblik på sigtedes konfrontation med vidner, som det forekommer i praksis, vil kunne foretages efter reglerne om legemsundersøgelser.

Stk. 2 indeholder i lighed med den gældende § 797, stk. 4, en henvisning til den særlige regel i § 758, stk. 1, om legemsindgreb i forbindelse med en anholdelse, jf. ovenfor om lovforslagets § 1, nr. 2.

Til § 781 b

Bestemmelsen indeholder de materielle betingelser for iværksættelse af legemsindgreb mod en sigtet.

Bestemmelsen erstatter reglerne i § 794 om personlig ransagning og indebærer herudover, at der i modsætning til i dag sker en egentlig lovmæssig regulering af optagelse af fingeraftryk og personfotografier og af de mere intense legemsindgreb (legemsundersøgelser).

Stk. 1 indeholder reglerne om legemsbesigtigelse af en sigtet og beskriver de krav, der stilles til kriminalitetens art, mistanken og indikationen, dvs. indgrebets betydning for efterforskningen.

Stk. 2 regulerer de materielle betingelser for foretagelse af legemsundersøgelse og indeholder ligeledes en beskrivelse af kravene til kriminalitetens art, mistankens styrke og indikationen. Kravene i stk. 2 indebærer en skærpelse i forhold til kravene til legemsbesigtigelse i stk. 1.

Om bestemmelsen henvises i øvrigt til pkt. 2.3.1-2.3.3 i de almindelige bemærkninger og side 47-52 i betænkningen.

Til § 781 c

Bestemmelsen indeholder regler, der - i forhold til § 781 b - giver politiet øget mulighed for henholdsvis at optage fingeraftryk og personfotografier og for at udtage spyt- eller blodprøver.

Stk. 1 indebærer, at politiet kan optage fingeraftryk og personfotografi samt udtagelse af spyt- eller blodprøve med henblik på senere identifikation, selv om der ikke er behov herfor af hensyn til efterforskningen i den aktuelle sag. Dette er i lovforslaget beskrevet således, at indikationskravene i § 781 b, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, ikke behøver at være opfyldt.

Optagelse af fingeraftryk og personfotografi samt udtagelse af spyt- eller blodprøve kan dog - i de tilfælde, hvor indikationskravet i § 781 b, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, ikke er opfyldt - efter bestemmelsen alene ske, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse med en strafferamme på fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover eller for en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografisk materiale.

Vedrørende den nærmere afgrænsning af, hvilke arter af personfotografier der er omfattet af bestemmelsen, henvises til side 43-44 i betænkningen. Om § 781 c, stk. 1, i øvrigt henvises til pkt. 2.3.3 i de almindelige bemærkninger og side 53-54 i betænkningen.

Stk. 2 indeholder en regel om, at udtagelse af blodprøver - uanset strafferammen for den lovovertrædelse, som efterforskningen vedrører - kan finde sted ved enhver lovovertrædelse, i hvis gerningsindhold indtagelse af spiritus eller euforiserende stoffer er et led. Bestemmelsen er udformet som en undtagelse fra kriminalitetskravet i § 781 b, stk. 2, nr. 1, og er begrundet i det særlige behov for udtagelse af blodprøver i sager af den nævnte karakter.

Der henvises herom til pkt. 2.3.1 i de almindelige bemærkninger samt side 50-51 i betænkningen.

Til § 781 d

I stk. 1-4 er der givet regler om kompetencen til at træffe beslutning om legemsindgreb mod sigtede og om kravene til formen for en sådan beslutning.

Kompetencen til at træffe beslutning om alle former for legemsbesigtigelse, inklusiv optagelse af fingeraftryk og personfotografier, er efter *stk. 1* tillagt politiet. Også de mindst indgribende former for legemsundersøgelse kan besluttes af politiet. Det gælder således udtagelse af spyt- eller blodprøver, sikring af negleskrab eller hår og en ydre undersøgelse, der består i beføling af legemets overflade, f.eks. for at finde kapsler skjult under huden (oversigtens pkt. 5-7). Det bemærkes, at disse undersøgelser med undtagelse af udtagelse af spytprøve kræver medvirken af en læge, jf. forslaget til § 781 f, stk. 3.

For så vidt angår de mest intense legemsundersøgelser, herunder røntgenundersøgelser, undersøgelse af lege-

mets hulrum og gynækologiske undersøgelser (pkt. 8-12 i oversigten, jf. ovenfor under pkt. 2.2 i de almindelige bemærkninger), kræves der ifølge *stk. 2, 1. pkt.*, retskendelse.

Disse kompetenceregler medfører, at politiet tillægges større kompetence end efter gældende ret, hvor kompetencen til at træffe beslutning om personransagning efter § 797, stk. 1, principielt er hos retten, ligesom det i retspraksis er antaget, at optagelse af fingeraftryk og personfoto kræver retskendelse, såfremt der protesteres mod indgrebet. Om begrundelsen for den foreslåede kompetencefordeling henvises til pkt. 2.4.3 i de almindelige bemærkninger og side 55-57 i betænkningen.

Stk. 2, 2. og 3. pkt., og *stk. 4*, indeholder bestemmelser om retskendelsens form og rettens behandling af politiets eventuelle anmodning om et legemsindgreb. Den adgang, som ifølge *stk. 4* skal gives for den, mod hvem indgrebet retter sig, til at udtale sig, inden rettens afgørelse træffes, kan eventuelt gives i form af en erklæring til politirapport, der videregives til retten. Et ønske fra den pågældende om at udtale sig direkte over for retten skal dog imødekommes. Der henvises i øvrigt nærmere til side 57 ff. i betænkningen.

Stk. 3 indeholder en »periculum in mora«-regel, der giver politiet adgang til at træffe en foreløbig beslutning om et legemsindgreb, såfremt indgrebets øjemed ville forspildes ved at afvente rettens afgørelse. I så fald skal politiet imidlertid snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes. Hvis et indgreb er foretaget uden retskendelse på grundlag af »periculum in mora«-reglen, vil et efterfølgende samtykke inden udløbet af 24 timer gøre forelæggelse for retten overflødig. Gives der samtykke til indgrebet efter forelæggelsen for retten, skal retten ikke tage stilling til indgrebet. Dette er udtrykkeligt angivet i lovteksten, jf. 3. pkt. i *stk. 3*. Om samtykke, der tilbagekaldes, henvises til side 60 i betænkningen.

Stk. 5 indeholder en bestemmelse om betydningen af, at en sigtet samtykker i foretagelsen af et legemsindgreb. Såfremt samtykket foreligger skriftligt, indebærer det, at kompetencen til at træffe beslutning om indgrebet overføres til politiet. Er der beskikket en forsvarer for sigtede, kræves tillige (skriftligt eller mundtligt) samtykke fra forsvareren.

Som det fremgår, medfører samtykke fra en sigtet og en eventuel beskikket forsvarer derimod ikke nogen fravigelse af kravene til kriminalitetens art, mistankens styrke og indikationen. Politiet vil således ikke - uanset samtykke - kunne iværksætte en legemsundersøgelse,

medmindre betingelserne i § 781 b, stk. 2, eller § 781 c, stk. 2, er opfyldt.

I øvrigt må der - som på andre retsområder, hvor et samtykke tillægges betydning - stilles visse habilitetskrav til den, der giver samtykke. Således vil et samtykke f.eks. fra en sindssyg, psykisk udviklingshæmmet eller stærkt beruset person i almindelighed ikke kunne tillægges betydning.

Om begrundelsen for bestemmelsens udformning henvises til pkt. 2.3.4 i de almindelige bemærkninger og side 58-60 i betænkningen.

Til § 781 e

Bestemmelsen omhandler legemsindgreb over for ikke-sigtede.

Efter *stk. 1* foreslås udgangspunktet at være, at sådanne indgreb kun må foretages, såfremt den pågældende meddeler samtykke til indgrebet. Samtykket skal så vidt muligt være skriftligt.

Hvis en ikke-sigtet meddeler samtykke til indgrebet, medfører dette imidlertid ikke blot, at kompetencerne fraviges, men også at de materielle betingelser bortfalder. Samtykket indebærer således, at indgrebet i det hele undtages fra reguleringen i kapitel 71 a, jf. side 78 og 104 i betænkningen.

Hovedreglen om, at samtykke er nødvendigt for at foretage legemsindgreb mod ikke-sigtede, fraviges på to punkter, jf. *stk. 2* og *4*.

Efter *stk. 2* kan der under nærmere angivne kriminalitets- og indikationskrav, påhvile en ikke-sigtet pligt til at underkaste sig visse legemsindgreb. Pligten omfatter dog kun de mindst byrdefulde indgreb (oversigtens pkt. 1-3). Den omfatter således ikke legemsundersøgelser, jf. § 781 a, stk. 1, nr. 2, og blandt legemsbesigtigelserne omfatter den kun sådanne, der ikke kræver afklædning af den undersøgte person. I medfør af bestemmelsen vil det kunne pålægges en ikke-sigtet at afgive kontrolfingeraftryk.

Kompetencen til at træffe bestemmelse om de i *stk. 2* nævnte indgreb mod en ikke-sigtet er ved *stk. 3* henlagt til retten. Der er dog adgang for politiet til at træffe beslutning om foretagelse af et indgreb i tilfælde af »periculum in mora«. Formkravene er de samme som ved indgreb mod sigtede. Indgrebet kan om fornødent gennemføres ved direkte tvang. Gennemførelsen kan dog også ske under anvendelse af vidnetvangsmidlerne i lov for Færøerne om rettens pleje § 178.

Vedrørende *stk. 1-3* henvises i øvrigt nærmere til pkt. 2.4 i de almindelige bemærkninger samt side 71-80 og 82-84 i betænkningen.

Stk. 4 giver politiet en udvidet adgang til i særlige situationer af sikkerhedsmæssige grunde at foretage visitation af tøjet hos alle tilstedeværende for at finde eventuelle våben.

Betingelserne herfor er, at visitationen sker under efterforskning på gerningsstedet i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af en alvorlig voldsforbrydelse eller fremsættelse af trussel herom eller i andre efterforskningsituationer, hvor der er begrundet mistanke om, at nogen tilstedeværende på sin person skjuler våben. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved efterforskning i rockerklubbers lokaler.

I disse tilfælde kan politiet foretage visitation af tøjet, uden der er konkret grundlag for at rette sigtelse mod nogen bestemt af de tilstedeværende, uden at indikationskravet om »afgørende betydning for efterforskningen« i stk. 2 er opfyldt og uden efterfølgende at skulle forelægge indgrebet for retten til godkendelse. De personer, mod hvem indgrebet foretages, kan dog på eget initiativ indbringe visitationen for retten til prøvelse efter den almindelige adgang hertil i retsplejelovens § 746, stk. 1.

Om den nærmere begrundelse for denne særregel henvises til side 80-82 i betænkningen.

Til § 781 f

I *stk. 1* foreslås den proportionalitetsgrundsætning, der antages at gælde ved alle former for straffeprocessuelle tvangsindgreb, lovfæstet for så vidt angår legemsindgreb. Bestemmelsen gælder både for indgreb mod sigtede og for tvangsmæssige indgreb mod ikke-sigtede.

Stk. 2 lovfæster den såkaldte skånsomhedsgrundsætning. I 2. og 3. pkt. reguleres specielt spørgsmålet om kønsfællesskab mellem den undersøgte person og de personer, der henholdsvis foretager eller overværer indgrebet. Reglerne i 2. og 3. pkt. knytter sig til begrebet blufærdighed. Herved bliver der i retspraksis mulighed for at lade bestemmelserne tilpasse sig skiftende tiders vurderinger.

Bestemmelserne omfatter således alene indgreb, der efter den til enhver tid gældende retsopfattelse er egnede til at krænke blufærdigheden. Overfladisk visitation af tøj kan derfor foretages og overværes af personer af begge køn. Hvorvidt der ved afklædning eller f.eks. beføling gennem tøjet for at undersøge, om den pågældende har effekter på kroppen, kræves kønsfællesskab, vil derimod i det enkelte tilfælde afhænge af, om der er tale om hel eller delvis afklædning, om det er en mand eller kvinde, hvor på kroppen undersøgelsen foretages osv. Sundhedspersonale, navnlig læger og sygeplejersker, kan dog efter reglerne altid udføre og overvære undersøgelser

uden hensyn til, om de er af samme køn som den undersøgte.

Reglerne i stk. 2 er udformet således, at de kan fraviges i særlige tilfælde, hvor omstændighederne ikke tillader, at man afventer tilstedekomsten af sundhedspersonale eller af politipersonale af samme køn som den undersøgte. Som eksempel herpå nævnes i betænkningen tilfælde, hvor politifolk af samme køn skal anholde en farlig og formentlig bevæbnet sigtet af det modsatte køn, og øjeblikkelig visitation af (hele) kroppen gennem tøjet for at finde og fratage våben er nødvendig. For tydeligt at præcisere, at bestemmelserne tilgodeser sådanne hensyn, er formuleringen »så vidt muligt« anvendt i 2. og 3. pkt.

Vedrørende stk. 2 henvises i øvrigt til side 66-69 i betænkningen.

I *stk. 3, 1. pkt.*, foreslås, at legemsundersøgelser som beskrevet i § 781 a, stk. 1, nr. 2, kun må foretages under medvirken af en læge.

Det foreslås dog som undtagelse hertil i *stk. 3, 3. pkt.*, at legemsundersøgelse i form af udtagelse af spytprøver kan foretages uden lægelig medvirken. Politiet kan således uden en læges medvirken gennemføre spytprøver i medfør af § 781 c, stk. 1, jf. § 781 d, stk. 1, ved at sikre spytsekret med en vatpind eller lignende.

Politiet findes dog ikke at burde kunne gennemtvinge spytprøve ved mekanisk tvang. I det tilfælde, at en sigtet person yder fysisk modstand mod prøvens foretagelse, forudsættes det, at politiet i stedet rekvirerer en læge med henblik på udtagelse af blodprøve, jf. herved den almindelige skånsomhedsgrundsætning i lovforslagets 781 f, stk. 1.

Legemsbesigtigelse, jf. § 781 a, stk. 1, nr. 1, kræver derimod ikke lægelig medvirken. Særligt vedrørende undersøgelse af mundhule bemærkes, at såfremt politiet alene kigger ind i munden uden anvendelse af tvang, vil der kun være tale om legemsbesigtigelse og derfor ikke noget krav om lægemedvirken. Politiet kan selvfølgelig også bede personer om at spytte genstande ud af munden.

Der er ikke knyttet nogen »periculum in mora«-regel til kravet om lægelig medvirken ved legemsundersøgelse. Den omstændighed, at efterforskningsmæssige hensyn gør det ønskeligt eller endog nødvendigt, at indgrebet foretages straks uden at afvente lægens tilstedekomst, giver således ikke mulighed for at fravige kravet om, at en læge skal medvirke. Herved tilgodeses sikkerheds- og helbredsmæssige hensyn ved de mere intense legemsindgreb.

Forslaget indebærer kun, at legemsundersøgelse skal foretages under medvirken af en læge. Hvorvidt lægen

skal udføre selve indgrebet, eller dette kan foretages af andet sundhedspersonale under lægens tilsyn og på dens ansvar, er ikke reguleret i lovforslaget, men må afhænge af en vurdering af indgrebets art og karakter.

I *stk. 3, 2. pkt.*, foreslås det lovfæstet i lov for Færøerne om rettens pleje, at lægen skal tage stilling til, om indgrebets gennemførelse er lægeligt forsvarligt under hensyn til den med indgrebet forbundne smerte og risiko samt den undersøgte persons tilstand. Lægen skal derimod ikke vurdere, om indgrebet er nødvendigt eller rimeligt af hensyn til efterforskningen i sagen, idet dette afgøres af retten eller politiet.

Ved kravet om lægelig medvirken knyttes således en dobbelt kontrol til de mest byrdefulde indgreb (legemsundersøgelser), derved at retten eller politiet vurderer indgrebets foretagelse på baggrund af retssikkerhedsmæssige hensyn, og lægen vurderer indgrebets lægelige forsvarlighed.

I øvrigt gælder for lægers foretagelse af legemsundersøgelser de almindelige lægelige regler, herunder etiske regler og principper.

Vedrørende *stk. 3* henvises endvidere til side 61-66 i betænkningen.

Til § 781 g

Bestemmelsen regulerer politiets adgang til at opbevare og registrere oplysninger og materiale, der hidrører fra legemsindgreb. Reguleringen medfører en pligt for politiet til i visse tilfælde at destruere oplysninger.

Stk. 1 og *2* vedrører opbevaring efter sagens afslutning, medens *stk. 3* i visse tilfælde påbyder øjeblikkelig destruktion.

Stk. 1 vedrører personfotografier optaget med henblik på senere identifikation. Efter bestemmelsen må politiet ikke opbevare sådanne fotografier, såfremt de vedrører personer, der ikke har været sigtet. Politiet må heller ikke opbevare fotografier af personer, der har været sigtet, men senere frifindes, eller mod hvem påtale opgives.

Stk. 2 vedrører alt andet materiale, der hidrører fra legemsindgreb. Reglen har dog først og fremmest praktisk betydning for fingeraftryk. Efter bestemmelsen skal fingeraftryk m.v. af ikke-sigtede destrueres, når sagen er afsluttet. Derimod kan politiet opbevare fingeraftryk m.v. af personer, der har været sigtet, uanset at sagen mod den pågældende opgives, eller han eller hun frifindes.

Et personfoto af sigtede, der er optaget i forbindelse med efterforskningen i et forhold, som den sigtede senere frifindes for, skal destrueres, selv om den pågældende dømmes i et andet forhold. Dette gælder dog ikke,

hvis dette andet forhold i sig selv kunne have begrundet optagelsen, jf. forslaget til § 781 c, *stk. 1*.

Stk. 3 fastslår, at materiale og oplysninger, der er kommet til veje ved et indgreb, som retten nægter at godkende, straks skal destrueres.

Om baggrunden for de foreslåede regler henvises til *pkt. 2.5* i de almindelige bemærkninger og side 85-91 i betænkningen.

Til nr. 5

I bestemmelsen i § 794 i lov for Færøerne om rettens pleje om ransagning af en »sigtets bolig eller andre rum, gemmer eller person« foreslås det at lade ordet »person« udgå, idet reglerne om personlig ransagning foreslås fastsat i det nye kapitel 71 a om legemsindgreb. Ransagning af tøj, som ingen person er iført, vil fortsat være omfattet af § 794, jf. ordet »gemmer«.

Til nr. 6

Med samme begrundelse som nævnt under bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5, vedrørende §, foreslås § 795, *stk. 2*, om ransagning af en ikke sigtets person ophævet.

Til nr. 7

Ændringen er en konsekvens af, at *stk. 2* foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 8

I forslaget til § 781 a, *stk. 2*, henvises til adgangen til legemsindgreb mod anholdte personer efter reglerne i § 758, *stk. 1*. Den tilsvarende henvisningsbestemmelse i den gældende § 797, *stk. 4*, i ransagningskapitlet foreslås derfor ophævet.

Til nr. 9

§ 800, *stk. 5*, har følgende ordlyd:

»Personlig ransagning af en kvinde skal ske ved ærbare kvinder og ikke i overværelse af mænd, jf. § 199.«

Da regler om kønsfællesskab foreslås fastsat i § 781 f, *stk. 2*, foreslås § 800, *stk. 5*, ophævet i lighed med § 199, *stk. 3*, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 10

Ved forslaget, der er af ren lovteknisk karakter, bliver henvisningen i § 878, *stk. 2*, til de relevante bestemmelser i § 877 korrekt. Bestemmelserne vedrører oplæsningen af visse retsbogstilførsler under domsforhandlingen.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2011, jf. dog *stk. 2*.

Det foreslås i *stk. 2*, at justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 1, nr. 1 (lov for Færøerne om rettens pleje § 130 a).

Lovforslagets § 1, nr. 1, er en konsekvens af, at de færøske myndigheder ønsker at overtage sagsområdet advokatvirksomhed. Overtagelsen forventes at finde sted den 1. juli 2011, men tidspunktet er ved dette lovforslags fremsættelse ikke endeligt fastsat.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

*Gældende ret**Lovforslaget*

1. Efter § 130 indsættes i *kapitel 12*:

»§ 130 a. Advokater beskikket af justitsministeren kan udøve advokatvirksomhed på Færøerne i samme omfang som advokater beskikket af de færøske myndigheder.«

2. § 199, *stk. 3*, ophæves.

§ 199.

Stk. 3. Skal i en straffesag en kvinde synes på legeme, bør i alle tilfælde, hvor det til øjemedets opnåelse er tilstrækkeligt, kvinder dertil vælges, navnlig bør, hvor spørgsmål foreligger om svangerskab eller barnefødsel, kvindelige læger eller jordemødre benyttes, for så vidt disse må antages at have tilstrækkelig indsigt til at afgive erklæring om spørgsmålet.

§ 758. Anholdelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Politiet kan foretage ransagning af den anholdtes person. Penge og genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre, kan fratages ham. Det samme gælder genstande, som kan tjene til sagens oplysning. Under anholdelsen er han i øvrigt ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end anholdelsens øjemed og ordenshensyn nødvendiggør.

3. § 758, *stk. 1*, affattes således:

»Anholdelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Politiet kan under iagttagelse af § 781 f foretage besigtigelse og undersøgelse af den anholdtes legeme og tøj med henblik på at fratage vedkommende genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre. Politiet kan tage sådanne effekter samt penge, der findes hos den anholdte, i bevaring. Under anholdelsen er den pågældende i øvrigt ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end anholdelsens øjemed og ordenshensyn nødvendiggør.«

4. Efter § 781 indsættes som nyt kapitel:

»*Kapitel 71 a*

Legemsindgreb

§ 781 a. Som led i efterforskningen kan der efter reglerne i dette kapitel foretages legemsindgreb mod sigtede og andre ved

1) besigtigelse af legemets ydre, optagelse af fotografier, aftryk og lignende af legemets ydre

samt visitation af det tøj, som den pågældende er iført (legemsbesigtigelse), og

2) nærmere undersøgelse af legemet, herunder af dets hulrum, udtagelse af spyt- eller blodprøver eller andre tilsvarende prøver, røntgenundersøgelse og lignende (legemsundersøgelse).

Stk. 2. Legemsindgreb mod anholdte personer kan tillige foretages efter § 758, stk. 1.

§ 781 b. Legemsbesigtigelse af en sigtet må kun foretages, såfremt

1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og

2) indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Stk. 2. Legemsundersøgelse af en sigtet må kun foretages, såfremt

1) der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller i en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, eller § 249, 1. led, og

2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

§ 781 c. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 781 b, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, kan optagelse af fingeraftryk og personfotografi samt udtagelse af spyt- eller blodprøve med henblik på senere identifikation endvidere foretages, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, eller for en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2.

Stk. 2. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 781 b, stk. 2, nr. 1, kan udtagelse af spyt- eller blodprøver foretages, såfremt der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, i hvis gerningsindhold indtagelse af spiritus eller euforiserende stoffer er et led.

§ 781 d. Afgørelse om legemsbesigtigelse af en sigtet og legemsundersøgelse af en sigtet i form af nærmere undersøgelse af legemets

ydre, sikring af prøver herfra og udtagelse af spyt- eller blodprøver træffes af politiet.

Stk. 2. Afgørelse om andre legemsundersøgelser af en sigtet træffes af retten ved kendelse, jf. dog stk. 5. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 3. Såfremt indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om at foretage indgrebet. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes. Dette gælder dog ikke, såfremt der efter indgrebet meddeles skriftligt samtykke hertil.

Stk. 4. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 2 eller stk. 3, 2. pkt., skal der være givet den, mod hvem indgrebet retter sig, adgang til at udtale sig. Offentlig forsvarer beskikkes, når sigtede begærer det. Sigtede skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

Stk. 5. Såfremt den sigtede meddeler skriftligt samtykke til, at indgrebet foretages, kan beslutning om de former for legemsundersøgelse, der er nævnt i stk. 2, også træffes af politiet. Er der beskikket en forsvarer for sigtede, kræves tillige samtykke fra forsvareren.

§ 781 e. Legemsindgreb over for en person, der ikke er sigtet, er ikke omfattet af reglerne i dette kapitel, såfremt den pågældende meddeler samtykke til indgrebet. Samtykket skal så vidt muligt være skriftligt. I øvrigt må legemsindgreb over for en person, der ikke er sigtet, kun foretages efter reglerne i stk. 2 og 4.

Stk. 2. Legemsbesigtigelse, der ikke kræver afklædning, herunder optagelse af fotografier, aftryk og lignende af legemet og visitation af tøj, kan foretages over for en person, der ikke er sigtet, såfremt

- 1) efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Stk. 3. Afgørelse om legemsbesigtigelse efter stk. 2 træffes af retten ved kendelse. Bestemmelserne i § 781 d, stk. 2, 2. og 3. pkt., samt stk. 3 og stk. 4, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse. I stedet for direkte gennemtvingelse kan de i § 178 nævnte tvangsmidler anvendes til gennemførelse af legemsbesigtigelsen.

Stk. 4. Under efterforskning på gerningsstedet i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af en alvorlig voldsforbrydelse eller fremsættelse af trussel herom samt i andre efterforskningssituationer, hvor der er begrundet mistanke om, at nogen tilstedeværende på sin person skjuler våben, kan politiet foretage visitation af tøj hos alle personer, der træffes på stedet, med henblik på at finde våben.

§ 781 f. Legemsindgreb må ikke foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 2. Legemsindgreb skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Det skal herved bl.a. så vidt muligt iagttages, at et indgreb, der ellers kan føles krænkende for blufærdigheden, kun foretages af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale. Kræver et sådant indgreb afklædning, må det så vidt muligt kun overværes af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale.

Stk. 3. Legemsundersøgelse, jf. § 781 a, stk. 1, nr. 2, må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den undersøgte persons tilstand er lægeligt forsvarlig. Spytprøve i medfør af § 781 c, stk. 1, kan udtages uden medvirken af en læge.

§ 781 g. Politiet må ikke opbevare personfotografier med henblik på senere identifikation af personer, der ikke har været sigtet, eller som er frifundet, eller mod hvem påtale er opgivet.

Stk. 2. Politiet må ikke opbevare andet materiale og andre oplysninger, der er tilvejebragt

§ 794.Ransagning af en sigtets bolig eller andre rum, gemmer eller person for at søge efter spor af forbrydelsen eller efter ting, som er genstand for beslaglæggelse, kan finde sted, når

- 1) sigtelsen angår en forbrydelse, som det ifølge lovens almindelige regel tilkommer statsadvokaten at forfølge, eller
- 2) der foreligger påviselig grund til at antage, at spor af forbrydelsen eller bestemte ting, som kan beslaglægges, dér vil være at finde.

§ 795.

*Stk. 2.*Ligeledes kan ransagning af en ikke sigtets person finde sted, når sagen angår en forbrydelse af den foran under 1) nævnte art, og der er påviselig grund til at antage, at det eftersøgte findes hos ham.

§ 797.

*Stk. 2.*Uden foregående retskendelse kan ransagning, være sig hos sigtede eller anden mand, foretages af politiet:

- 1) i de tilfælde, der omhandles i foregående paragraf,
- 2) når der er øjensynlig fare for, at øjemedet med ransagningen ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, og de betingelser foreligger, som er angivne i § 795, stk. 1, nr. 2, litra a og b, og derhos sagen enten angår en forbrydelse, som det ifølge lovens almindelige regel tilkommer statsadvokaten at forfølge, eller - dog kun såfremt ransagningen foretages hos sigtede - en forbrydelse, for hvilken der er foreskrevet højere straf end bøde.

*Stk. 4.*Om politiets beføjelse til at ransage dens person, som anholdes, gælder derhos reglen i § 758.

ved legemsindgreb, og som vedrører personer, der ikke har været sigtet.

*Stk. 3.*Oplysninger og materiale, der er tilvejebragt ved indgreb, som retten nægter at godkende i medfør af § 781 d, stk. 3, 2. pkt., eller som retten i medfør af § 746, stk. 1, finder uhjemlede, skal straks tilintetgøres.«

5.I § 794 ændres »andre rum, gemmer eller person« til: »andre rum og gemmer«.

6. § 795, stk. 2, ophæves.

7.I § 797, stk. 2, nr. 2, ændres »§ 795, stk. 1, nr. 2, litra a og b« til: »§ 795, nr. 2, litra a og b«.

8. § 797, stk. 4, ophæves.

§ 800.

Stk. 5. Personlig ransagning af en kvinde skal ske ved ærbare kvinder og ikke i overværelse af mænd, jf. § 199.

§ 878.

Stk. 2. Når oplæsning af de i § 877, nr. 2 og 3, ommeldte aktstykker finder sted, skal grunden meddeles af rettens formand og tilføres retsbogen.

9. § 800, *stk. 5*, ophæves.

10.I § 878, *stk. 2*, ændres »§ 877, nr. 2 og 3,« til: »§ 877, *stk. 2*, nr. 2 og 3,«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2011, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. Lov for Færøerne om rettens pleje § 130 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, træder i kraft efter justitsministerens nærmere bestemmelse.